

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ број 10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/2016), Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја („Службени гласник РС“ број 24/2015, 111/2015, 110/2016, 16/2018 и 87/2019), члана 139. став 1. Статута општине Топола („Службени гласник СО Топола“ број 2/2019) и члана 154. став 2. Пословника Скупштине општине Топола („Службени гласник СО Топола“ број 3/2019), у складу са Одлуком о буџету Општине Топола за 2023 годину („Службени гласник СО Топола“ број 17/2022), а уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, број _____ од _____ 2023. године, Скупштина општине Топола на седници одржаној дана _____ 2023. године, доноси

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ ТОПОЛА ЗА 2023. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Положај Подручје општине Топола налази се у средишњој Србији, у североисточном делу Шумадијског округа који чини 7 општина, са центром у Крагујевцу. Системом државних путева, Топола је повезана са суседним општинама истог округа: Аранђеловац (15 km), Рача (30 km), Крагујевац (40 km), општином Подунавског округа: Смедеревска Паланка (30 km), општином Града Београда: Младеновац (25 km), и са општином Горњи Милановац (40 km) која припада Моравичком округу. Простор на коме се налази општина Топола у географском смислу, налази се између 44°09' и 44°22' северне географске ширине, и 18°07' и 18°31' источне географске дужине. Западни и јужни део територије општине налази се на огранцима планина Рудник и Венчац, а источни и северни део отворен је долинама Јасенице и Кубршнице према Поморављу. Њеној територији припада северни део Шумадијског округа, области која пружа разнолике природне и привредне могућности. Алувијалне равни Јасенице и њених притока погодне су за ратарску, ливадско-сточарску и повртарску производњу, а неогено побрђе, поред ратарства погодно је претежно за воћарство, виноградарство и испашу стоке. Планине Рудника омогућују спонтани развој шумске вегетације, а њени проплати и темена коса испашу стоке. Кроз територију општине Топола пролазе важни државни путеви I и II реда, који омогућавају интегрисање у шире просторне целине, као и повезивање са непосредним окружењем. Границе Северна граница према општини Младеновац повучена је ниском површи. Североисточни део тополске границе, која је одваја од општине Смедеревска Паланка, сече једним делом долину Кубршнице, а другим се пружа ниским побрђем до речице Клоке, леве притоке Јасенице. Источна граница тополске општине према рачанској општини, од југа према северу, чини прво брежуљкасто ниско развође између Јасенице и Раче, а потом граница пресеца долину Јасенице и прелази на њену леву страну. Јужна граница према крагујевачкој општини води једним делом реком Раче, а потом, ниским развођем речице Трнавe и Раче, и лучно пресеца реку Јасеницу на два дела да би према југозападу вишим развођем, између њених десних притока Јарменовачке реке и сливног подручја Сребренице, избила испод врха Рудника. Југозападна граница према горњомилановачкој општини чини прво развође Јарменовачке реке и Јасенице, а потом граница пресеца долину Јасенице и према северозападу је представљена реком Качер. На крају, граница на западу, према аранђеловачкој општини, води од Качерске реке према истоку преко потеса Долина, а потом скреће приближно према северу прибијајући се уз падине Венчаца, затим сече долину Кубршнице и њених левих притока Виђије и Суморине. Величина Општина Топола обухвата 31 насеље од чега је 30 сеоских. Укупна површина административне општине Топола износи 356,45 km² и она је подељена на 29 катастарских општина. Према попису становништва из 2011. године, општина Топола је имала 22.329 становника.

Природни услови и животна средина: Рељеф У југозападном делу територије тополске општине уздиже се Рудник (Цвијићев врх 1132м), највећа и највиша од шумадијских планина. Поред Рудника треба споменути и Венчац који се налази на западном делу територије тополске општине и оне заједно представљају део високе Шумадије. На планинским падинама развила се густа мрежа са сталним токовима који су дубоко урезали своја корита стварајући долине чије су стране већих падова од генералних панинских нагиба. Долинска дна, најчешће врло уска, знатно су мањих падова од основних планинских нагиба. У њима се понекад зачињу уске алувијалне равни као делови рељефа најнижих падина морфолошке целине. Између токова се спуштају дугачке косе и повијаци. Овако рашчлањен рељеф је карактеристичан за целу високу Шумадију. Највиша тачка на територији општине налази се на Руднику близу Цвијићевог врха на апсолутној надморској висини 1080м. Најнижа тачка налази се у североисточном делу општине у алувијалној равни Кубршнице на апсолутној надморској висини 128м. Управо река Кубршница са реком Јасеницом чини низијски део, односно део ниске Шумадије. Најкарактеристичнији облик рељефа је долина Јасенице и њених притока. Речна долина Јасенице одликује се тањирастим обликом попречног профила. Овакав долински тип одликује ниску Шумадију. Територији тополске општине припада горњи и средњи део долине Јасенице који се састоји из више сужења и проширења, због којих има композитно обележје. Рељеф северног дела територије тополске општине чини долина Кубршнице, леве притоке Јасенице, претежно плитка и широка, стим што је због утицаја геолошког састава, десна долинска страна делимично стрмија и виша. Кубршница се одликује развијеном алувијалном равни и рововским коритом, као израз тектонске стабилности, на целој дужини тока кроз северни део територије. Каменица, десна притока Кубршнице, код Тополе је усекла своју долину у рипањску површ само 60м. На територији тополске општине крашки облици рељефа су распрострањени на релативно малим кречњачким површинама мезозојске старости у околини Тополе, на Венчацу и на Руднику. Ове кречњачке стене су местимично оголићене, а најчешће преко њих леже неогени седименти, који су од значаја за настанак крашких процеса. Површински крашки облици рељефа јављају се на више места, а представљени су тањирастим и левкастим вратачама и шкрапама. Подземни крашки рељеф, представљен пећинама, развијен је на територији тополске општине у старим палеозојским и мезозојским кречњачким стенама у Тополи (јасенички крај) и јарменовачкој крашкој оази (руднички крај). Међу рецентним облицима рељефа преовлађују вододерине и јаруге које су бројније у горњем сливу Јасенице, посебно у долинама њених притока до села Божурње. Хипсометрија, нагиби и експозиције терена На основу хипсометријских података рељефа, на низију (до 200м апс. н. в.) долази око једна трећина 36,2 % (129 км²) а на висински појас 200-500 м нешто више од половине 56,4 % (око 201 км²), затим на планински (ниске планине) рељеф 500-1000 м - 6,4% (око 23 км²) и само 0,8 % територије тополске општине прелази апс. н. в. од 1000м (3 км²). Низија се протеже дуж реке Кубршнице и једним делом Јасенице, а брдско-планински рељеф представљен је падинама Рудника и Венчаца. Три четвртине тополске општине око (266 км² или 74,7 %) има нагиб до 15°, а на нагиб до 5°, одлази око 135 км², нешто више од трећине (37,9 %). Нагиб преко 20° захвата око 68 км² или 19,1 % површине територије тополске општине. Планине имају највећи топографски нагиб, па су ерозивно-денудациони процеси на њима најизраженији. Суподине ових планина, које их као ореол прстенасто окружују, мањих су падова. Дна неогених равни, која представљају геоморфолошку основу ових планина, најмањих су топографских нагиба, па је овај чинилац овде најмање изражен у ерозивно-денудационом процесу. Разноврсност геолошке подлоге, често смењивање литолошких чланова и велика подложност распадању појединих литолошких чланова, условили су предодређеност слива за постанак и развој ерозионих процеса. На појаву ерозивних процеса утичу и: физичко стање и хемијске особине педолошког супстрата, састав биљног покривача, рељеф, као и богатство у водама. Као у читавој средишњој Србији, и на територији тополске општине, ерозија има типичан антропогени карактер. Основни проблем који се намеће у погледу ширења ерозивних процеса је чињеница да је један део територије, пре свега југозападни, смештен на брдско-планинском рељефу и неповољној геолошкој грађи, те да су до сада недовољно примењиване мере антиерозивног газдовања земљиштем. Без примене антиерозивних мера наставиће се ерозивна деградација земљишта и ширење површина под јаком ерозијом. Што се тиче експозиције рељефа, може се закључити да присојне стране обухватају око 216 км² или близу две трећине (60,7 %), а осојне око 140 км² или више од трећине (39,3 %). Од укупне површине присојних експозиција око 127 км² или 58,8% је у висинском појасу 200-500 метара, а од укупне површине осојних експозиција око 83 км² или 59,3% је такође у висинском појасу 200-500м. Клима Поднебље територије топлске општине карактерише регионални тип климата средњег дела Шумадије т.ј. умерено континентална клима, и то од ђудљиве до најпријатније-умерене. Виши део територије има специфичан варијетет блаже висинске субалпске климе, са доста правилним температурним односима. Просечна

температура на територији општине Топола износи 11 °C. Средња месечна температура ваздуха је најмања у јануару (-0.7°C) а највиша у јулу (25°C). Већи део тополског климата одликује се релативно хладнијим зимама, јесенима топлијим од пролећа и умерено топлим летима (благи тренд пораста температура у последњих 10 година). Таква клима изузетно погодује културама које се гаје на територији општине. Развоју тих пољопривредних култура погодују и падавине чија је средња вредност 721,3 mm. Средња годишња вредност релативне влажности ваздуха је 72%. Тополско подручје је изложено ветровима који дувају претежно из западног и северозападног правца. Ти су ветрови изразитијег дејства у односу на снижавање температура и излучивање падавина у хладној половини године. Мада је честина ветрова доста велика, ипак су они мање снаге, те се обично осећају као поветарци. Највећу брзину и најдуже трајање има западни ветар, затим ветрови из северозападног и југоисточног правца. Хидрографија На територији тополске општине, због различитог утицаја геолошког састава, рељефа, климе, вегетације и деловања људи, разноврсне су хидролошке одлике. Заступљене су подземне и површинске воде. Подземним водама се посвећивала посебна пажња, јер су извори углавном слабе издашности. Становништво се и данас у великој мери снабдева водом са бројних бунара који су углавном копани у дворишту. У алувијалној равни бунари служе и за наводњавање повртарских и других биљних култура. Резерве подземних вода се смањују идући од нижих ка вишим деловима и најмање су у планинским пределима. Квалитет подземне воде у бунарима је различит. Вода је "тврда" или у нижим деловима често загађена и мирише на блато. Воде из неогених издани несумњиво су драгоцене и треба их очувати од загађења, јер у случају загађења других изворишта оне могу да послуже за покривање "минималних потреба". Површинске воде имају велики значај за становништво и за привреду уопште. Извори се јављају готово свуда у подножју страна на додиру песка и глине, кречњака и кварца. На брдско планинском подручју су бројна изворишта речних токова, што чини хидрографску мрежу разгранатом. Основ те речне мреже на територији општине чини Јасеница са својим бројним притокама, од којих је највећа Кубршница. Укупна дужина свих водотока износи око 410 км, а на основу вредности коефицијената густине хидрографске мреже може се закључити да је она на територији општине средње развијена. Крчењем шума долази је до брзог изливања река из плитких корита плавећи околно ниско земљиште. У циљу спречавања ерозије тла, бујица и поплава, извршена су делимична пошумљавања на Руднику а код значајних водотока и регулације речних корита. Педолошки састав земљишта Дејством разних фактора створени су разноврсни типови и подтипови земљишта на релативно малом простору тополске општине. На њихов размештај од великог утицаја су били рељеф, геолошки састав подлоге и климатске прилике. У долинским равнима Јасенице и Кубршнице и њихових притока заступљен је алувијум на терасама, на површима и нижем побрђу апсолутно преовлађују смоница, а на вишем побрђу, у западном делу општине гајњаче. На северним падинама Рудника је смеђе кисело земљиште на пешчару. Према томе, тополско подручје представља у педогенетском погледу праву зону смоница. Знатне су површине земљишта озбиљно захваћене процесима деградације и дехумификације, тако да је већ данас њихова производна моћ знатно смањена у односу на потенцијалне могућности земљишних типова - смоница, гајњача, а донекле и алувијона. Биогеографске карактеристике У прошлости шуме су биле главни биљни покривач овог подручја. Оне су крчене у највећој мери где год је земљиште могло да се искористи за обраду. Место шума, на искрченом земљишту се јављају биљне културе, тако да је првобитни шумски покривач у потпуности измењен. Данас обрадиве површине захватају алувијалну раван Јасенице и Кубршнице, као и благе долинске стране, терасе, широке плећате косе и побрђе у целини. То значи да је размештај биљног а тиме и животињског света на територији тополске општине условљен како историјским тако и данашњим природним и друштвеним факторима. Они су резултат разноврсних процеса који су се збивали не само на овом подручју већ и у ближој и даљој околини. Плодно земљиште и погодни климатски фактори омогућили су развој природног биљног света, нарочито шумског, по коме је област добила име. Шумске површине захватају свега 5.205 ha или 15 % укупне површине тополске општине. Највеће пространство заузимају букове шуме. Од дрвенастих врста најчешће су, сем букве, храст, граб, јасен, јавор и друго. Воћкарице су заступљене како у шумама тако и поред путева, међама и другим местима али их све ређе има. Најчешћа су дивља трешња, дивља јабука, дивља крушка. Жбунасте врсте су бројне: леска, дрен, зова, глог. Травна вегетација је после шумске најзаступљенији тип вегетације. Заступљене су долинске и брдске ливаде. Животињски свет чине инсекти, водоземци, гмизавци и птице заступљене великим бројем врста. Од крупније дивљачи су срна и дивља свиња, која се јавља повремено на Руднику. Од ситне дивљачи најзначајнији представници су зец и фазан, две најважније ловне врсте. Реке су богате рибљом фауном. С обзиром да су то мањи водотоци и да је њихова вода у последњој деценији у извесној мери загађена то је и количина риба умањена а врсте проређене.

Хипсометријска структура општине Топола

Висинска зона	Површина	Удео на територији општине (у %)
0-200м	129	36,2
200-400м	175,27	49,2
400-600м	30,12	8,8
600-800м	10,49	2,9
800-1000м	8,5	2,1
Преко 1000м	3	0,8

Структура површина општине Топола према нагибу терена

Нагиб (у %)	Површина	Удео на територији општине (у %)
0-5	135,68	37,9
5-10	67,34	18,6
10-15	64,77	18,2
15-20	22,03	6,2
Преко 20	68,12	19,1

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Број становника у општини Топола, по Попису из 2011. године, износи 22.329 становника, што је за 12% односно 2.963 становника мање него 2002. године. Разлоге смањења броја становника треба тражити пре свега у миграцији становништва, нарочито млађе популације, у развијене, привредно и културно активније центре у Србији. Узроци миграција су углавном економске природе (типа село-град, град-град). Миграциона кретања, због своје сложености, имају вишеструке последице (губитак становништва у појединим насељима условљава необрађене обрадиве површине и неискоришћеност других природних богатстава). Општина Топола је територијално подељена на 31 насељено место од којих 14 имају преко 1000 становника а њих 10 до 500 становника. Највећи број становника је у насељеном месту Варош Топола (5.422) које је и административни центар општине. Око 24% становништва живи у урбаној средини а осталих 76% (16.907) у сеоским подручјима. Густина насељености износи 63 становника по квадратном километру. Структура становништва је следећа: становништво млађе од 15 година представља 13% укупног становништва општине, радни контингент становништва је 66%, старијих од 65 година је 21%. Просечна старост у општини Топола износи 44 године. У табели је дат приказ становништва према старосним групама и полу на подручју Општине Топола по Попису из 2011. године. Са становишта образовне структуре у општини Топола има 1.402 становника са завршеном вишом и високом стручном спремом, 7.734 са средњом стручном спремом, 5.027 са завршеном основном школом и без школске спреме и са непотпуним основним образовањем је 5.100 становника општине Топола.

Становништво према старосним групама и полу

Категорија	Женско	Мушко
Становништво старости 0 - 14 година	1.424	1.559
Становништво старости 15 - 29 година	1.780	2.046
Становништво старости 30 - 44 година	1.951	2.147
Становништво старости 45 - 64 година	3.437	3.382
Становништво старости 65 - 84 година	2.363	1.904
Становништво старије од 85 година	221	115
Укупан број становника	11.176	11.153

Диверзификација руралне економије: Према последњим подацима, на подручју Општине Топола

регистровано 248 привредних друштава и 863 предузетника, 140 удружења и 4 задужбине/фондације. Према Попису становништва из 2011. године, у образовној структури популације општине Топола старије од 15 година доминантна је заступљеност лица са завршеном средњом школом (40%), што је на значајно вишем нивоу у односу на учешће лица без формалног образовања (26,%) и са завршеном основном школом (26%). Структура реалне радне снаге у руралним срединама није примерена захтевима савременог тржишта рада у погледу примене иновативних техничко-технолошких решења. Пољопривреда је основна делатност и носилац привредног развоја општине Топола. У последњих неколико година у области пољопривреде јасно су се диференцирале три најзначајније гране са интензивном производњом, и то: воћарство, виноградарство и сточарство. Агроеколошки услови у општини Топола су врло повољни за пољопривредну производњу. Обрадиво земљиште представља један од најважнијих природних ресурса и чини базу организоване пољопривредне производње. Пољопривреда у протеклом периоду, у условима тешке економске ситуације, нестабилности тржишта, диспаритета цена пољопривредних производа на тржишту, претрпела је и трпи огромне губитке. Поред свих тешкоћа и проблема, пољопривредни произвођачи, локална самоуправа и државни органи теже унапређују пољопривреду како на глобалном нивоу, тако и на нивоу региона и општина. Опленачко-венчачко виногорје и развијено воћарство на територији данашње општине Топола, а и шире, представља богату локалну сировинску базу за прераду, односно развоју подрумарства, које је представља основу за развој индустрије за производњу и промет алкохолних пића. Осим традиционалне производње вина и ракије, развој пољопривреде представљао је и сировинску основу за индустријску прераду воћа и поврћа. И геолошко-петрографска структура је значајан чинилац сировинске базе за развој пре свега индустрије неметала. Сем сировинске базе, за развој индустрије значајни су и други друштвено-економски чиниоци: радна снага, погонска енергија и саобраћајни услови. Развојем индустрије у тополској општини стално се увећава удео индустрије у друштвеном производу, а смањује се учешће пољопривреде. Њен развој се заснива на одређеним компаративним предностима, поготову на обиљу радне снаге и релативно повољним саобраћајницама, као и близине већих индустријских центара. Поред неведеног општина Топола свој развој у будућности базира на туризму као привредној грани од посебног значаја. Наслеђе традиционалног руралног подручја представља богату основу за динамичан развој руралног туризма зато што су те области сачувале свој крајолик и бројна традиционална обележја, попут архитектуре, традиционалних заната и услуга, разноврсну и богату понуду локалних специјалитета, нарочито културно-историјску разноликост. Расположиви туристички потенцијали и положај у близини већих градских агломерација представљају подстицајни фактор развоја: културног, излетничког, сеоског, манифестационог, винског, транзитног и туризма посебног интересовања.

Рурална инфраструктура: Развој инфраструктуре један је од битних сегмената руралне политике. Независно од тумачења појма инфраструктуре, добро развијена инфраструктура сматра се једним од најважнијих предуслова руралног и укупног економског развоја. Развијена инфраструктура доприноси: економском аспекту живота руралних заједница смањењем регионалних неједнакости и побољшањем приступа тржишту, нижим транспортним и трансакционим трошковима, повећаном трговинском разменом са другим регионима и повећањем прихода сеоског становништва. Повећава се и обим инвестиција у руралним подручјима, али и обим прихода из других, непољопривредних грана руралне економије као што је, на пример, туризам. Самим тим доприноси се отварању нових радних места, смањењу стопе незапослености и новим могућностима за запошљавање. Осим економском, развијена инфраструктура доприноси социјалном аспекту живота у руралним подручјима смањењем степена изолованости руралних подручја и повезивањем нивоа друштвене интегрисаности. На крају, добро развијена инфраструктура доприноси и повећаној слободи кретања, мобилности и значајно већој доступности социјалних сервиса, као што су здравствене установе или школе, руралној популацији. Саобраћајна инфраструктура На територији општине Топола заступљен је само један вид саобраћајног система и то друмски саобраћај са путевима различитих категорија: државни путеви I и II реда, као и општински и некатегорисани путеви. Подручје општине Топола је веома добро плански покривено саобраћајном мрежом путева различитих категорија и то: - IБ реда бр. 25 (Мали Пожаревац-Младеновац-Топола-Крагујевац) - IБ реда бр. 27 (Аранђеловац-Крћевац-Топола-Рача) - IIА реда бр.152 (Топола-Доња Шаторња-Рудник) - IIА реда бр.156 (Наталинци-Смедеревска паланка-Раља) - IIБ реда бр.367 (Аранђеловац-Д.Шаторња-Страгари-Влакча) - IIБ реда бр.368 (Аранђеловац-Топола, стари пут преко Бање) - IIБ реда бр.369 (веза са државним путем IБ реда бр. 25, потес "Јапанска"-Борци-Рача) као и разгранатом мрежом општинских и некатегорисаних путева. На територији општине Топола има: 137 km општинских путева, 700 km некатегорисаних путева и 45 km улица у насељу Топола. Улице су јавни

путеви у насељу Топола који саобраћајно повезују делове насеља и служе за кретање возила и пешака, са елементима који одговарају потребама насеља (ивичњаци, тротоари, кишна канализација). Општински путеви су јавни путеви који саобраћајно повезују насељена места на територији општине Топола као и територију општине са мрежом државних путева I и II реда. Некатегорисан пут је саобраћајна површина која је доступна већем броју разних корисника и која је уписана у катастар непокретности као некатегорисани пут. У некатегорисане путеве се убрајају сеоски путеви, атарски путеви, пољски путеви, шумски путеви и путеви на насипима за одбрану од поплава и сл., а коловозна конструкција ових путева може бити од земље, шљунка, туцаника или савремених асфалтних материјала. Кретање пешака одвија се по тротоарима, али и коловозом што је посебно изражено у сеоским насељима. Основни циљеви развоја саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре на подручју општине Топола јесу: - Новом просторном организацијом створити услове за имплементацију свих концептуалних поставки из Просторног плана Републике Србије у домену саобраћајне инфраструктуре, а које се односе на ову просторну целину, - Иницијални развој саобраћаја и саобраћајних мрежа на простору општине Топола ће се остварити реконструкцијом и модернизацијом саобраћајних мрежа ради остваривања интегралног саобраћаја, који је заснован на стратегији укупног развоја региона, - Развој саобраћајних мрежа и саобраћајних манифестација треба да буде заснован на свеукупној стратегији одрживог развоја животне средине, - Саобраћајне урбане и руралне функције, као и саобраћајне мреже у атару треба тако функционално испланирати како би се остварили позитивни економски ефекти, односно снижавање трошкова транспорта и повећање конкурентности роба са овог простора, - Ради подстицања развоја еколошког урбаног живљења стимулирати немоторна кретања у насељима кроз изградњу капацитета. Добра страна развијене мреже државних путева је могућност прилаза и доласка у Топола из разних праваца. Ово је нарочито значајно не само због тога што је Топола значајно историјско и туристичко место, већ и због близине других природних и историјских атракција у њеној непосредној близини. Добра повезаност са ширим и даљим окружењем је важна и због производних потенцијала, имајући у виду да одређен број индустријских субјеката своје погоне има у Тополи. Услуге које пружа Топола као административни центар општине лако су доступне становницима околних насеља који гравитирају општинском центру. Као потенцијал овог простора се може сматрати и близина Крагујевца као регионалног центра и Београда, односно простора који се могу ангажовати у домену разних привредних активности, уз минорне трошкове комуналног и инфраструктурног опремања. Ова погодност би требало да се у будућности исказе као стожер укупног привредног развоја. Водопривредна инфраструктура Подручје општине Топола заузима северне падине Рудника и побрђа ка Младеновцу и Смедеревској Паланци. Водотоци на подручју општине Топола дренирају планински систем Рудника, Венчаца и Букуље. Јасеница са својом изворишном челенком дренира северне падине Рудника, који у хидролошком смислу представља најводоноснији део Шумадије: највеће падавине и највећи коефицијенти отицаја оборинских вода, што даје могућност за задовољење потреба у вези овог подручја, адекватним водозахватним системом. Водопривредном основом Републике Србије је предвиђено да се перспективно водоснабдевање Тополе обавља са изворишта подземних вода, водотокова са планине Рудник и у наредној фази из Регионалног водосистема „Рзав“. Снабдевање водом насеља на територији општине Топола обезбеђено је на следеће начине: 1. Из подручничког слива коришћењем површинске воде из планинских бујичних токова са планине Рудник са водозхвата сирове воде на Јарменовачкој реци, Милића потоку и Поточањи која се прерађује у постројењу за питку воду (PPV) у Јарменовцима. Магистралним цевоводом од АССØ350 и РЕНØ400, капацитета 100 l/s снабдевају се питком водом Топола и делови насеља Винча, Пласковац, Липовац, Божурња, Жабаре, Топола (Село). Недостатак сирове воде на извориштима на Руднику је проузрокован сезонским недостатком падавина. 2. Градска изворишта Врело, Божурња и Кречања су у потпуности реконструисана и у систему водоснабдевања служе као допунска у случају недостатка воде у критичним месецима за водоснабдевање Тополе (вароши), дела Топола (села) и села Божурње. 3. Насеља која имају сопствени систем дистрибуције воде су Јарменовци, Горња и Доња Шаторња, Блазнава, Овсиште и Винча. Горња и Доња Шаторња имају систем који се заснива на каптирању Јарменовачке реке и дистрибуцији воде до насеља без резервоара и прекидне коморе водом РЕØ110. Јарменовци користе исту каптажу као и Горња и Доња Шаторња, с тим што поседују резервоар $V=50m^3$. Сеоски водовод је остварен и у Блазнави коришћењем извора са падина Рудника уз изграђену разводну мрежу, док у Овсишту и Винчи постоје системи мањих капацитета који снабдевају до 50 домаћинстава. На територији општине Топола су изграђене две микро-акумулације: МА1 у Тополи поред државног пута првог реда број 4 и МА2 у Наталинцима на Трешљанском потоку, намењене за наводњавање, али се обе мало користе за планиране намене. Водоснабдевањем у општини Топола обухваћено је 12.000 еквивалент становника. Што се тиче атмосферске канализације, у селима

на територији општине постоји углавном отворени систем канала делимично бетониран, а делимично земљани. Ова канализација се излива на повољним местима у оближње јаруге и удолине. Одвођење фекалне канализације у општинском центру заснива се на сепаратном систему. У општини Топола постоји најмодерније постројење за пречишћавање комуналних отпадних вода „Каменица“ које је капацитета 8.000 еквивалентних становника. Тренутно је обухваћено 6.000 еквивалентних становника. Електроенергетска инфраструктура Код израде стратегије развоја за планско подручје Општине Топола коришћени су статистички подаци о кретању броја становника и домаћинства, потрошњи и снази електричне енергије у предходном периоду, прогнозе и планови стручних служби Е.Д. Топола, као и подаци из студије „Даљи развој електродистрибутиве мреже и избор средњег напона на подручју Е.Д.Топола“ а коју је израдио Е.Т.И „Никола Тесла“ из Београда. Просторним планом Р.С. на подручју општине Топола није предвиђена изградња преносних и производних електроенергетских објеката виших напонских нивоа изнад 110kV. Територијом општине Топола пролазе делови траса далековода 110 kV број 123/2 Аранђеловац – Топола и број 123/3 Топола – Крагујевац 2, као и далековод 400 kV број 436 Крагујевац 2 – Обреновац. Главни извор електричне енергије за планско подручје је електроенергетски систем „Електромреже“ Србије са трансформаторском станицом „Топола“ 110/35/10 kV која је везана у прстену DV 110 kV, и то DV 110 kV 123/3 Крагујевац 2 – Топола и DV 110 kV 123/2 Топола – Аранђеловац. Инсталисана снага ове ТС је 20+31,5 MVA са два енергетска трансформатора: Т1 110/35 kV, снаге 20 MVA – резерва, Т2 110/35/10 kV, снаге 31,5 MVA – у редовном погону и Т3 35/10 kV, снаге 8 MVA. Тренутно оптерећење ТС „Топола“ је 22 MVA. Напајање Т.С „Топола“ је могуће из два правца, далеководима 110 kV и то: 1. Из правца Т.Е. „Колубара“ далеководом бр.123/1 до Т.С „Аранђеловац 1“ и даље далеководом бр.123/2 до Т.С „Топола“ 2. Из правца Т.С.400/110 kV „Крагујевац 2“ далеководом бр.123/3, а која има могућност напајања из Х.Е. „Ђердап“ и из Т.Е. „Косово Б“ квалитетним далеководима 400 kV. Из Т.С 110/35/10 kV „Топола“ напајају се Т.С 35/10 KV на планском подручју укупне инсталисане снаге 39 MVA. Карактеристике Т.С 110/35/10 kV и Т.С 35/10 kV су приказане у табели - Карактеристике ТС 110/35/10 KV и 35/10 KV у базној и циљној (2025)год. плана. ТС „Наталинци“ је изграђена као ТС 35/10 kV, али ради као 10 kV разводно постојење, пошто, за сада нема потребе да ради као ТС 35/10 kV. Т.С –е 35/10 kV су на Т.С „Топола“ прикључене квалитетним далеководима 35 kV који задовољавају потребе, чак и за наредни плански период. Карактеристике далековода 35 kV и 110 kV су приказане у табели - Карактеристике ТС 110 KV и 35 KV. Далекковод 35 kV Наталинци је изграђен као 35 kV, а ради као 10 kV вод. Средњенапонска мрежа 10 kV која напаја Т.С 10/0,4 KV из 35/10 kV је већим делом изграђена на бетонским стубовима са задовољавајућим пресеком проводника. Мањи део далековода 10 kV не задовољавају потребе због недовољног пресека проводника, истека века трајања и великих дужина што за последицу има повећане губитке електричне енергије. На подручју Општине Топола постоји изграђено укупно 215 Т.С 10/0,4 KV укупне инсталисане снаге 49 MVA. У централној градској зони напајање Т.С 10/0,4 KV је изведено кабловским 10kV водовима а у ванградском подручју углавном надземним далеководима 10kV. Дужина 10 kV мреже која се води кабловски је 15,08 km, а ваздушно 206,53 km. Нисконапонска мрежа 0,4 KV је углавном израђена као надземна, а незнатан део је изведен кабловским водовима. Велики део постојеће нисконапонске мреже је на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника, углавном у ванградском подручју и карактеришу је изводи великих дужина, што захтева нужну реконструкцију са циљем да до краја планског периода целокупна надземна мрежа буде изграђена на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника. Тиме ће се елиминисати највећи део губитака електричне енергије, који у базној години износе око 1,6% укупне потрошње. У предходном периоду присутан је тренд успоравања раста потрошње електричне енергије код свих категорија потрошача из више разлога-због пада стандарда становништва економских проблема великих предузећа и све већег коришћења других енергената који су економски исплативији у односу на електричну енергију. Укупна потрошња у базној години израде просторног плана је износила 106 MWh а вршна снага 21,8MW. Највећи удео у потрошњи електричне енергије имала је категорија потрошача –широка потрошња (домаћинства) око 55%. Очекује се да ће у наредном периоду доћи до промене структуре потрошње електричне енергије, односно до поверења у категорији потрошача на високом и ниском напону уз смањење удела у укупној потрошњи код категорије широка потрошња (домаћинства). Разлог за то је очекивано оживљавање малих предузећа уз веће коришћење других енергената у категорији широка потрошња пре свега убрзана гасификација и коришћење обновљивих извора, економски исплативијих а који замењују електричну енергију. Управљање отпадом ЈКСП „Топола“ из Тополе, чији је оснивач општина Топола, поверена је производња и дистрибуција воде, сакупљање и одвођење отпадних вода, изношење и депоновање смећа, пијачне услуге, гробљанске услуге, извођење грађевинских радова и одржавање јавне хигијене у граду. На подручју општине Топола евидентирано 7

дивљих депонија које угрожавају животну средину и представљају велику опасност по здравље људи и животиња и неповољно утичу на биљни покривач. Број дивљих депонија је значајно смањен у односу на претходни период а тенденција је се да проблем неадекватног одлагања отпада потпуно реши. У складу са Националном стратегијом о управљању отпадом, општинском одлуком о одржавању чистоће, компанији А.С.А. се поверио посао обављања комуналне делатности сакупљања и одвожења комуналног отпада са сеоског подручја општине Топола. Услугом одношења смећа су покривене све месне заједнице општине Топола. Телекомуникације Стање изграђености телекомуникационих капацитета на подручју општине може се оценити као условно повољно у смислу добре покривености мрежом релативно средње густине и неравномерним размештајем прикључака. На подручју општине има неколико поштанских јединица које равномерно покривају територију општине Топола и око 6.712 телефонска претплатника. Цело подручје општине добро је покривено мрежом предајника мобилних телефонских мрежа. Оцена стања Стање јавних путева, државних, општинских и некатегорисаних, на појединим деоницама није задовољавајуће у погледу стања коловозне површине и осталих елемената пута, недовољне ширине коловоза и слично који угрожавају безбедно одвијање саобраћаја прописаним брзинама. Генерална оцена јесте да се годинама уназад, како од стране републичких институција тако и од стране општине Топола доста улаже у реконструкцију, рехабилитацију и само одржавање постојеће мреже јавних путева. Приоритет би требало да има реализација нових деоница са функцијом међусобног повезивања микрооразвојних руралних центара, туристичких простора и других саобраћајних тежишта општине са државним путевима, општинским центром и центрима у мрежи насеља суседних општина. Водопривредни капацитети којима се располаже су у претходних неколико година проширени али и даље постоји потреба за новим капацитетима да би се успоставила што већа стабилност снабдевања водом.. Може се закључити и да постојећи електроенергетски објекти задовољавају садашње потребе потрошача али у неким насељима општине Топола јавља се несигурност напајања потрошача (јавља се пад напона и губитак енергије).

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Пољопривредно земљиште општине Топола простире се на 25.758 хектара (подаци РГЗ). Према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године, учешће коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини општине је 58%, односно према попису на територији општине укупно 4371 газдинства користи 20.684 ха пољопривредног земљишта. Конфигурација терена заједно са климатским факторима омогућава гајење разноврсних пољопривредних култура. У табели је дат преглед пољопривредних површина на територији општине Топола (у ха) по Попису пољопривреде из 2012. године. У структури пољопривредних површина доминантне су ратарска и воћарска производња. Укупна површина под житима и махунаркама износи 9.372 ха, под индустријским биљем 483 ха, под поврћем 202 ха, крмним биљем 3.061 ха, цвеће и украсно биље 3 ха остали усеви заузимају 5 ха и угари 82 ха. (Попис пољопривреде 2012). Комасација пољопривредног земљишта није спровођена на територији општине Топола. Каналска мрежа за наводњавање и одводњавање није изграђена ни у једној катастарској општини. Укупно наводњавано земљиште на територији општине Топола износи 224 ха у 172 пољопривредна газдинства. Укупна површина обрадивог пољопривредног земљишта у државној својини износи 468,0542 ха. Тренутно је закупу 59,3912 ха пољопривредног земљишта у државној својини и 78,5755 ха на коришћењу без накнаде.

Преглед пољопривредних површина

Пољопривредна површина	Оранице	Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци	Расадници	Окућница и остало
20.684 ха	13.208 ха	3.523 ха	469 ха	2.999 ха	17 ха	468 ха

Вишегодишњи засади: Подручје општине Топола има веома повољне природне услове за гајење економски значајних врста воћа и винове лозе. У већем делу општине постоји дуга традиција и велико знање у гајењу воћа и винове лозе. Воћарство и виноградарство су основне производње у великом делу општине. Према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године, површине под воћњацима износе 3.523 ха док је винограда 469 ха. Структура коришћења површина по воћним врстама је следећа: јабуке заузимају 690 ха, крушке 134 ха, брескве 426 ха, кајсије 49 ха, вишње 337 ха, шљиве 1.734 ха, ораси 39 ха, лешници 12 ха, малине 6 ха, купине 11 ха, остало бобичасто воће 3 ха и остало 82 ха. Последњих

година присутан је тренд повећања површина под воћем, настао као последица ниске рентабилности у ратарству као и смањења броја домаћинстава која гаје стоку. Плантажни узгој је присутан на око 3.253 ха, а екстензивна производња је на 270 ха.

Сточни фонд: У општини Топола постоје веома повољни услови за развој сточарства али потенцијалне могућности још увек нису у довољној мери искоришћене, мада је много учињено на процесу трансформације од екстензивног на полуинтензиван начин сточарења. У условима полуинтензивног сточарства нарочито се развило говедарство, свињарство, живинарство, овчарство. Код говедарства је заступљен затворени (шталски) систем држања стоке у току целе године. Углавном се гаји домаће шарено говече у типу сименталца, типичан представник комбинованих производних способности (за млеко и месо). Укупан број говеда на подручју општине, према Попису пољопривреде из 2012. године, износи 7.296 грла од тога 3.777 крава, укупан број свиња износи 19.942 грла од тога 2.472 крмача за приплод, оваца 23.167 грла од тога 17.630 грла за приплод, док је укупан број живине 182.191 комада. Последњих година запажа се развој пчеларства на територији општине и укупан број кошница износи 4.341.

Механизација, опрема и објекти: Према Попису пољопривреде из 2012. године, на територији општине Топола има укупно 1.534 једноосовинских трактора (1.458 пољопривредних газдинства) од тога су 95 % старији од десет година. У пољопривредно/производној 2011/2012 коришћено је 1.461 једноосовинских трактора. Двоосовинских трактора има укупно 3.577 (2.940 пољопривредних газдинстава) од тога је 94% старијих од десет година. У пољопривредно/производној 2011/2012 коришћено је 3.554 двоосовинских трактора. Комбајна има укупно 312 у 254 пољопривредна газдинства, од тога 98 % старијих од десет година. На територији општине има укупно 163 берача кукуруза, 2.912 плугова, 1.518 тањирача, 667 сејалица, 1.129 прскалица, 2.125 приколице и др. По Попису пољопривреде из 2012. године, укупан број пољопривредних објеката износи 15.003. За смештај стоке постоји 8.937 објеката на територији општине од тога број објеката за смештај говеда је 2.529, број објеката за смештај свиња је 2.572, број објеката за смештај кокошака носиља је 2.168 и број објеката за смештај остале стоке је 1.668. Укупан број објеката за смештај пољопривредних производа износи 4.420 од тога кошева, амбара, силоса има 3.861, сушара и објекти за силажу има 184, хладњача има 155, стакленика и пластеника има 220. Укупан број објеката за смештај пољопривредне механизације и опреме износи 1.646.

Радна снага: Радна снага у пољопривреди има неповољну образовну и квалификациону структуру. У знатном проценту је квалификација носилаца пољопривредних газдинства недовољна за развој и унапређење пољопривредног газдинства, осим носилаца газдинстава која се баве интензивном воћарском и виноградарском производњом који поседују знање и прате савремене трендове у овим гранама пољопривреде. Чланова газдинства и стално запослених на газдинству има укупно 11.026 лица од тога на породичном газдинству 10.894 лица и 132 лица на газдинству правног лица. Годишње радне јединице ангажоване радне снаге у пољопривреди износе 5.799 лица, од тога носиоци пољопривредног газдинства 2.377, чланови породице и рођаци су 2.987, стално запослени на газдинству 85 и сезонска радна снага на породичним газдинствима 350 лица (Попис пољопривреде 2012).

Структура пољопривредних газдинстава: Према Попису пољопривреде из 2012. године, укупан број пољопривредних газдинстава на територији општине Топола је 4.371. Учешће пољопривредних газдинстава у укупном броју домаћинстава износи 82%. Укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава на територији општине према подацима Управе за трезор-експозитура Крагујевац износи 3.185. Према величини коришћеног пољопривредног земљишта, 575 газдинстава користи до 1 ха пољопривредног земљишта, 719 пољопривредних газдинства користи 1-2 ха, 1.573 газдинства користи 2-5 ха, 1.069 газдинстава користи 5-10 ха, 339 газдинстава користи од 10-20 ха, 49 газдинстава користи 20-30 ха, 17 газдинстава користи преко 30 ха док је 30 газдинстава без пољопривредног земљишта. Просечно коришћено пољопривредно земљиште по газдинству за општину Топола износи 4,73 ха. Према броју условних грла газдинства су подељена на следећи начин: у 4371 газдинства има 14.987 условних грла, од тога 3.335 ПГ имају ≤ 4 УГ, 745 имају 5-9 УГ, 168 ПГ имају 10-14 УГ, 67 ПГ имају 15-19 УГ, 45 ПГ имају 20-49 УГ, 7 ПГ има 50-99 УГ и 4 ПГ имају 100-499 УГ стоке.

Производња пољопривредних производа: Пољопривреда је основна привредна делатност на подручју општине Топола. Природне predisпозиције и близина београдског тржишта су условили да је

велики број пољопривредних делатности развијен. Најзначајније гране производње у пољопривреди тополске општине су воћарство и виноградарство које представљају стратегијске гране унапређења и развоја пољопривреде на територији општине. Ретка су подручја која располажу толико повољним условима за гајење економски значајних врста воћа и винове лозе. У већем делу општине постоји дуга традиција и велико знање у гајењу воћа и винове лозе. Најзаступљенија воћна врста је шљива, која учествује са око 50% у структури укупних површина под воћем, затим следе јабука, бресква и вишња. На подручју општине Топола годишње се произведе око 50.000 тона воћа и око 3.995 тона грозђа највишег квалитета. Воће се већим делом пласира на тржиште Русије и Западне Европе. Последњих година уложени су велики напори у обнову воћарске и виноградарске производње, чији су ефекти већ видљиви, јер новоподигнути савремени засади ступају у род. У задњих 10 година на подручју општине интензивно се развија производња квалитетних вина. Највеће сетвене површине захватају жита и то пре свега кукуруз затим пшеница, јечам и овас. Велику улогу, што се тиче биљне производње, има и крмно биље пре свега луцерка, црвена детелина, травнолегуминозне смеше и др. По економском значају кукуруз међу житима заузима прво место и углавном се користи на газдинству за исхрану стоке, ретко као тржишни производ. Просечна годишња производња пшенице у тонама на територији општине износи 11296, кукуруза 25265, луцерке 11528, пасуља 247, кромпира 3898. Најзначајнија производна грана сточарства је говедарство, живинарство и овчарство, мање је заступљено свињарство, а последњих година популаризује се пчеларство. На територији општине Топола постоје повољни агроеколошки услови за развој интегралне и органске пољопривреде али тренутно су ови видови производње незаступљени односно веома мало заступљени.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На подручју општине Топола постоји 9 пољопривредних удружења: Удружење сточара општине Топола, Удружење винара Шумадије, Удружење пчелара „Опленац“ Топола, Удружење пчелара „Орловац“ Јарменовци, Удружење одгајивача оваца „Опленац-Винтерберг“, Удружење „Противградна заштита општине Топола“, Златне капи – Опленац, Удружење одгајивача ситних животиња – Топола (Белосавци) и Агробизнис центар – центар за развој пољопривреде и пласман пољопривредних производа као и 9 задруга: 33 Агрокооператива „Домаћин“ Топола, Живинарска задруга Шумадија 2017, Земљорадничка задруга „Горња Јасеница“ Доња Шаторња, Пчеларска задруга „Екомед“ Јарменовци, Земљорадничка задруга „Клока“, Земљорадничка задруга „Саша“ Белосавци, Општа земљорадничка задруга Војковци 2018, Ученичка задруга „Опленачка визија 2019“, Ученичка задруга „Наши трагови“ ОШ Сестре Радовић, Белосавци, Земљорадничко-сточарска задруга „Златно руно“ Крћевац, Задруга ДБМ АГРАР. Улога удружења и задруга је веома значајна за унапређење пољопривредне производње, посебно у делу модернизације и едукације пољопривредних произвођача, давања савета и информација пољопривредницима, пружања помоћи и слично а основни проблеми везани за рад удружења јесу пре свега низак ниво свести пољопривредника о потреби удруживања, низак степен професионализације удружења и расположивости адекватног управљачког кадра.

Трансфер знања и информација: Општи ниво ефикасности система преноса знања и информација у области рурала релативно добро функционише али недовољно, из тог разлога неопходно је ову област унапредити и деловати на унапређење свести пољопривредника о значају правовременог и тачног пријема информација. Такође је потребно анимирати пољопривреднике да активно учествују у трансферу знања а све у циљу унапређења рада пољопривредних газдинстава обзиром да традиционалност у производњи и низак ниво свести о потребама удруживања пољопривредника у прерађивачке групе и удружења прети да доста негативно утиче на даљи развој и унапређење пољопривреде општине.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	2.188.000,00	2.500,00	0	0,00	12.000,00
	УКУПНО		2.188.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	300.000,00	0,00	100	50.000,00	0,00
	УКУПНО		300.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	1.332.000,00	85	150.000,00	168.000,00
2	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	1.160.000,00	100	600.000,00	0,00
3	Управљање ризицима	104	4.988.000,00	100	50.000,00	2.612.000,00
4	Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга	301	700.000,00	50	100.000,00	0,00
5	Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима	302	1.330.000,00	100	170.000,00	170.000,00
	УКУПНО		9.510.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Набавка материјала за прихрану пчела	601	1.700.000,00	0,00	100	42.000,00	0,00
2	Набавка сточне хране за увећање стада из сопственог запата	602	1.900.000,00	0,00	75	0,00	0,00
	УКУПНО		3.600.000,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	15.598.000,00
Планирана средства за директна плаћања	2.188.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	300.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	9.510.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	3.600.000,00
Пренете обавезе	2.962.000,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Потенцијални корисници мера подршке - циљна група јесу физичка и правна лица (регистрована пољопривредни газдинства), удружења, предузетници, предузећа, запослени у органу управе, агенције, институти и др. Реализација овог Програма допринеће имплементацији пољопривредне политике и политике руралног развоја, чиме се постижу неки од основних циљева руралног развоја: унапредити квалитет живота руралног становништва, задржати становништво у руралним срединама, подржати економске делатности руралног становништва и др.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање потенцијалних корисника вршиће се преко органа локалне самоуправе, локалних медија, интернет странице општине и других јавних привредних субјеката, огласних табли и сл.

Мониторинг и евалуација: Праћење реализације Програма вршиће се на основу Извештаја надлежног одељења о реализацији Програма у складу са важећим Правилником, а који ће се достављати надлежном Министарству. Надлежни орган општине Топола ће на основу извештаја и резултата процењивати да ли су применом одређене мере постигнути очекивани ефекти и да ли ће се и у будућности спроводити исте мере или их треба мењати.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС 10/13, 142/14, 103/15 и 101/2016), АП и ЈЛС могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, осим директних плаћања, а која се не односе на регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима и регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање, као и мере политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Мером подршке за унапређење примарне пољопривредне производње путем регреса за вештачко осемењавање крава и/или јуница подстиче се пораст квалитета и квантитета производње на локалном нивоу, а у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027. Регресирање вештачког осемењавања крава и/или јуница је инвестиција која има за циљ унапређење говедарства на територији општине Топола. Укупан број говеда на подручју општине, према Попису пољопривреде из 2012. године, износи 7.296 грла говеда, а од тога 3.777 крава. Овом производњом доминирају мали произвођачи и општи проблем сада представља одрживост ове производње као и низак генетски потенцијал говеда, тако да је регресирање вештачког осемењавања крава и/или јуница, инвестиција која ће утицати на побољшање стања у говедарству. Регресирањем за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) остварује се побољшање расног састава крава и/или јуница на територији општине у циљу повећања производње, квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача, а самим тим доприноси развоју матичне службе и матичења грла. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, оперативни циљ 1.2.2. -До краја 2027. године повећати примарне производне капацитете у области сточарства за 10% у односу на постојеће капацитете. Сврха - унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 140 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.1.2. Циљеви мере: Општи циљеви: - Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава
Специфични циљеви: - Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; - Одрживост квантитета у говедарству и унапређење генетског потенцијала, које ће допринети повећању квалитета и квантитета млека и меса.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са националним програмима за пољопривреду. Мера није истоветна нити са једном мером у НППР и не постоји могућност двоструког финансирања захтева истог корисника.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; -Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе.

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију мере регресирање за репродуктивни материјал (повраћај дела средстава за вештачко осемењавање уматичених грла - крава и/или јуница) корисник је у обавези да испуни следеће критеријуме: - да је одгајивач - подносилац захтева или члан његовог домаћинства, власник уматичених крава и/или јуница; - да у регистру пољопривредних газдинстава подносилац захтева/корисник има уредно пријављен сточни фонд крава и/или јуница (податке о врсти

животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају).

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године.		

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ регреса за вештачко осемењавање крава и/или јуница је до 2.500,00 динара по приплодном грлу са ХБ бројем, само за прво осемењавање.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева
2	Укупан број одобрених захтева

2.1.12. Административна процедура: Мере ће бити спроведене од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиције које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Реализација регресирања вештачког осемењавања крава и/или јуница се спроводи на следећи начин: Након усвајања Програма мера од стране Скупштине општине Топола на који је претходну сагласност дало Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава (активно и комерцијално), извод из регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству) које издаје Управа за трезор, потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање другим јавним фондовима, доказ да је/су грло/а уматичено/а (да има ХБ број) издат од надлежне матичне службе која води матичну евиденцију стоке, потврда о вештачком осемењавању надлежне ветеринарске службе са признаницом/потврдом и извршеном плаћању за прво вештачко осемењавање у периоду од 16.10.2022. године до 15.10.2023. године, потписана изјава о измиреним дуговањима према општини Топола по основу уговора из претходних година и фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева. Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса за вештачко осемењавање крава и/или јуница, врши одабир корисника средстава по редоследу пријема потпуних захтева до утрошка средстава и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско већа општине Топола. Исплата регреса за вештачко осемењавање крава и/или јуница врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

2.2. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.2.1. Образложење: Кредитна подршка има за циљ унапређење пољопривредне производње у свим областима пољопривредне производње и прераде на територији општине Топола. Овом мером подстиче се пораст квалитета и квантитета производње на локалном нивоу, а у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027. Пољопривреда је делатност у којој се улаже велики износ новчаних средстава сваке године, било да се ради у улагању новца у репроматеријал, или у улагању у нове засаде, основно стадо, наводњавање, механизацију и остале

инвестиције у пољопривредну производњу и прераду. Константни извори финансирања су не само предуслов за повећање производње, већ и за одржавање већ постојећег нивоа производње. Свако пољопривредно газдинство које жели да успешно послује пољопривредни кредит види као могућност обезбеђења готовог новца и повећања профита. Кредитна подршка путем субвенционисања камате за пољопривредне кредите представља меру којом се пољопривредним газдинствима омогућава лакши приступ коришћењу кредита код пословних банака и на тај начин се стварају повољнији економски услови за обезбеђење неопходних инпута за постојећу производњу и прераду и за инвестиционе активности за започињање и унапређење пољопривредне производње и прераде. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, приоритет 1. - Повећање обима, квалитета, здравствене безбедности, конкурентности и економских резултата у пољопривредној производњи и преради пољопривредних производа. Сврха – унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 10 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви - Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава
Специфични циљеви: - Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; - Унапређење техничко-технолошке опремљености регистрованих пољопривредних газдинстава; - Одрживо управљања ресурсима.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је усклађена са националним програмима за пољопривреду и рурални развој. Општи критеријум за кориснике јесте потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање другим јавним фондовима.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом, као и изабрана банка.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; - Да је измирио доспеле јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање другим јавним фондовима.

2.2.7. Специфични критеријуми: Не постоје специфични критеријуми.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године.		

2.2.10. Интензитет помоћи: Исплата 100% редовне номиналне камате, за кредите до 1500 евра у динарској противвредности на 12 месеци, а максимално 17.000 динара; Исплата 100% редовне номиналне камате, за кредите до 3000 евра у динарској противвредности на 24 месеци, а максимално

50.000 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених кредита, за које је исплаћена субвенционисана номинална камата.

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Након закључења Уговора са банком о међусобним правима и обавезама, а по спроведеном поступку Јавне набавке, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс за суфинансирање камата за пољопривредне кредите које додељује пословна банка. Конкурс ће бити отворен до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава (активно и комерцијално), извод са подацима о структури биљне производње и структури сточног фонда (за унапређење и развој сточарске производње). Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Комисије образоване од стране Председника општине Топола, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Захтеви који испуњавају услове, биће ранжирани по редоследу подношења захтева и достављани банци у даљу процедуру. На основу извештаја банке о испуњености услова за добијање кредита, уплата средстава банци за субвенционисане камате за сваки појединачни кредит биће у складу са уговором о кредиту који банка закључује са носиоцем пољопривредног газдинства.

2.3. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.3.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Важно је да се и РПГ где су носиоци жене укључе у секторе веће вредности. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, Стратешки циљ 1.1. - Повећање нивоа инвестиција стварањем ефикасног локалног механизма за подршку; Сврха - унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 25 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.3.2. Циљеви мере: Општи циљеви -Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава уз вођење рачуна о унапређењу родне равноправности Специфични циљеви: - Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње уз вођење рачуна о унапређењу родне равноправности; - Унапређење техничко-технолошке опремљености малих и средњих пољопривредних газдинстава уз вођење рачуна о унапређењу родне равноправности; -Повећање учешћа регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ) чији су носиоци жене у коришћењу средстава; - Одрживо управљања ресурсима и заштита животне средине. Сектор: Воће, грожђе и поврће - Проширење производње и обнављање постојеће производње; Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору; Повећање површина под интензивним засадима; Повећање наводњаваних површина.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Националним програмом за рурални развој. Општи критеријуми за кориснике јесте потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање

другим јавним фондовима.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; - Да је измирио доспеле јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Корисник мора наменски да користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке/реализације инвестиције. -Право на подстицај има корисник који је до краја завршио инвестицију у периоду од 01.11.2022. године до дана подношења захтева.

2.3.7. Специфични критеријуми: Сектор - Воће -Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Пољопривредна газдинства, регистрована у Регистру произвођача садног материјала воћа, винове лозе и хмеља у складу са Законом о садном материјалу („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 30/10) са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор - Поврћа: - Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор - житарица и индустријских усева: Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која имају до 49 ha земљишта под житарицама и индустријским усевама; Пољопривредна газдинства која имају до 1,99 ha земљишта под хмељем.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава а најкасније до 31.10.2023. године		

2.3.10. Интензитет помоћи: -Уколико је подносилац захтева мушког пола интензитет помоћи износи 65% без ПДВ-а од укупног износа средстава за набавку конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетних вишегодишњих, вишеслојних фолија за пластенике (максимални износ по кориснику средстава је до 150.000,00 динара). - Уколико је подносилац захтева женског пола интензитет помоћи износи 85% без ПДВ-а од укупног износа средстава за набавку конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетних вишегодишњих, вишеслојних фолија за пластенике (максимални износ по кориснику средстава је до 150.000,00 динара). - Уколико је подносилац захтева мушког пола интензитет помоћи износи 50% без ПДВ-а за куповину машина, уређаја и опреме за наводњавање усева (максимални износ по кориснику средстава је до 100.000,00 динара). - Уколико је подносилац захтева женског пола интензитет помоћи износи 70% без ПДВ-а за куповину машина, уређаја и опреме за наводњавање усева (максимални износ по кориснику средстава је до 100.000,00 динара).

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.3.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утврђеног датума, а најкасније до 31.10.2023. године. Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева, потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава (активно и комерцијално), извод из регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству) и извод са подацима о структури биљне/сточарске производње које издаје Управа за трезор, потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање другим јавним фондовима, оверена фотокопија или оригинал фискалног и блок рачуна (рачуни издати од 01.11.2022. године па до дана подношења захтева) и фотокопија гарантног листа за инвестицију која подлеже гаранцији. Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

2.4. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.4.1. Образложење: На подручју општине Топола носиоци пољопривредне производње су мала и средња газдинства. Да би сачували властите интересе и заштитили се од нелојалне конкуренције, произвођачи се интересно повезују у одређене асоцијације – удружења и задруге. На подручју општине Топола постоји 9 пољопривредних удружења: Удружење сточара општине Топола, Удружење винара Шумадије, Удружење пчелара „Опленац“ Топола, Удружење пчелара „Орловац“ Јарменовци, Удружење одгајивача оваца „Опленац-Винтерберг“, Удружење „Противградна заштита општине Топола“, Златне капи – Опленац, Удружење одгајивача ситних животиња Белосавци и Агробизнис центар – центар за развој пољопривреде и пласман пољопривредних производа. Постоје и удружења која се баве руралним развојем а то су нпр. Удружење жена Топола, Удружење жена Рајковац. Улога удружења је веома значајна за унапређење пољопривредне производње, посебно у делу модернизације и едукације пољопривредних произвођача, давања савета и информација пољопривредницима, пружања помоћи код прикупљања и попуњавања документације за конкурсе, као и повољности код набавке инпута за пољопривредну производњу и пласмана пољопривредних производа, заједничко коришћење опреме, заједничко истраживање тржишта, заједнички пласман робе и слично. Све ове активности заједно треба да допринесу прилагођавању захтевима тржишта, развоју производње и пласмана, што у крајњој инстанци доводи до унапређења конкурентности. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, стратешки циљ 1.4. -Ојачати капацитете постојећих и створити услове за развој нових облика удружења пољопривредника и задруга. Сврха – унапређење рада постојећих асоцијација пољопривредних произвођача. Очекивани ефекти: унапређење рада најмање 5 Удружења из области пољопривреде кроз финансирање њихових пројеката.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљеви: - Унапређење услова живота и рада руралног становништва
Специфични циљеви: -Унапређење рада постојећих и формирање нових организација удружења у области пољопривреде, -Јачање тржишне позиције и повећање потенцијала понуде организованих произвођача.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Националним програмом за рурални развој. Општи критеријуми за кориснике јесте потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање другим јавним фондовима.

2.4.4. Крајњи корисници: Удружења из области пољопривреде.

2.4.5. Економска одрживост: Подносилац захтева мора да докаже економску одрживост кроз образац описа пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: - Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар и да има активан статус; - Корисник Статутом треба да има дефинисане циљеве и активности које се односе на унапређење пољопривреде и руралног развоја на подручју општине Топола; - Да се пројекат не финансира или је поднет на конкурс другим јавним фондовима; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе и других локалних јавних привредних субјеката.

2.4.7. Специфични критеријуми: Не постоје специфични критеријуми.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Број година рада на територији општине Топола	да	0-20
2	Важност пројекта	да	0-20
3	Законски заступник удружења је жена	да	0-10
4	Материјална и кадровска опремљеност удружења	да	0-10
5	Реализацију предложеног пројекта спроводи Удружење из области пољопривреде са седиштем на територији општине Топола	да	0-20
6	Структура извора финансирања предложеног пројекта	да	0-10
7	Усклађеност пројекта са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола	да	0-10

2.4.10. Интензитет помоћи: Удружења могу остварити право на дотације до 100% у максималном износу до 600.000,00 динара у току једне године приликом конкурсисања за један или више пројеката.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних Удружења

2.4.12. Административна процедура: Мера ће се спроводити кроз Јавни конкурс за финансирање пројеката удружења из области пољопривреде са прецизираним условима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности и роковима за подношење захтева. Подносиоци захтева су у обавези да доставе своје захтеве заједно са документацијом надлежној служби. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране надлежног органа у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. На основу утврђивања испуњености услова, надлежни орган доноси одговарајуће акте. Исплата средстава удружењима врши се на основу поднетих захтева за средства са пропратном документацијом и извештаја о спроведеним активностима које су у складу са достављеним пројектом, а у складу са динамиком спровођења пројекта и Уговором.

2.5. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.5.1. Образложење: Пољопривредно земљиште је увек изложено временско-климатским утицајима а највеће последице на пољопривредну производњу има појава града. Укупна брањена површина од града за подручје Општине Топола је 35.700 ха а од тога 27.915 је брањена пољопривредна површина. Како би систем противградне заштите што ефикасније функционисао и како би се повећао ниво заштите пољопривредног земљишта на подручју Општине Топола, локална самоуправа предузима мере на унапређењу система ПГЗ издвајајући средства локалног буџета за ову намену. Штете на пољопривредним усевама, стоци и другим ресурсима редовна су појава у пољопривредној производњи,

посебно су карактеристичне штете од временских непогода на усевама и од дивљачи. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој производње. Мали број пољопривредних газдинстава врши осигурање пољопривредне производње и користи могућност повраћаја на плаћене премије осигурања. Мера треба да покаже позитиван ефекат у смислу повећања броја корисника и прихватања мере као реалне потребе у односу на постојеће микро и макро климатске појаве и друге негативне утицаје на пољопривредну производњу. Веза са стратешким документима: Пројекат доприноси остваривању циљева Стратегије одрживог развоја Општине Топола 2010-2020 - Приоритет 2, стратешки циљ 2.2 - створити услове за оптимално коришћење пољопривредног земљишта. Сврха - допринос унапређењу заштите пољопривредних усева и других материјалних добара на подручју општине Топола.

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: - Економски напредак села; Специфични циљ: - Унапређење нивоа заштите пољопривредног земљишта/култура и материјалних добара од временске непогоде - градоносних облака; - Смањене штете од градоносних облака и повећани приходи пољопривредних газдинстава; - Подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са националним програмима за рурални развој и пољопривреду.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници ове мере су пружаоци услуге - ангажовани стрелци ПГЗ и носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.5.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике ове мере - пружаоци услуге - ангажовани стрелци ПГЗ не постоје. Општи критеријуми за кориснике - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; - Да је измирио доспеле локалне јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе.

2.5.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава а најкасније до 31.10.2023. године		

2.5.10. Интензитет помоћи: За шифру инвестиције 104.1 интензитет помоћи је 100%. За шифру инвестиције 104.3 интензитет помоћи износи 10% без ПДВ-а повраћаја од плаћене премије осигурања за усева, плодове, вишегодишње засаде, расадника или животиња (максимални износ по кориснику средстава је до 50.000,00 динара).

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број ангажованих стрелаца ПГЗ
2	Укупан број одобрених захтева

2.5.12. Административна процедура: За шифру инвестиције 104.1: Реализацију наведене мере спроводиће одељење Одељење за буџет, финансије, привреду и друштвене делатности. Општина Топола ће вршити суфинансирање ангажовање извршиоцима за деловање на градоносне облаке – стрелцима на лансирним станицама на територији Општине Топола које такође ангажује Републички хидрометеоролошки завод тако што ће са њима закључити уговоре о делу за обављање послова сезонског карактера на основу којих ће им исплаћивати део накнаде за ангажовање и уплаћивати порезе и доприносе. За шифру инвестиције 104.3: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева, потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава (активно и комерцијално), извод из регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству) и извод са подацима о структури биљне/сточарске производње које издаје Управа за трезор; Копија полисе осигурања издате од стране друштва за осигурање код кога је подносилац захтева осигуран у периоду од 01.11.2022. године до 31.10.2023. године (уз достављање оригинала на увид). Копија потврде о извршеном плаћању укупне премије осигурања (уз достављање оригинала на увид). Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

2.6. Назив и шифра мере: 301 Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга

2.6.1. Образложење: У сеоском подручју општине Топола становништво се бави интензивном пољопривредном производњом која захтева стално обезбеђивање довољних количина воде, нарочито у вегетационом периоду. Услови водоснабдевања у пољопривреди у сеоском подручју општине Топола су тешки. Присутни су бројни проблеми везани за изворишта, капацитет и квалитет вода које се користе. Многа сеоска домаћинства, због конфигурације терена и квалитета земљишне подлоге, довољне количине воде могу да обезбеде једино из артерских бушотина, класичних бунара или стварањем резерви воде у акумулационим базенима. Како би се што већи број домаћинстава обезбедио потребним количинама воде за наводњавање пољопривредних култура, општина Топола ће у 2023. години финансијски подстицати ископ/бушење бунара, изградња микроакумулација и уређење водозахвата у функцији наводњавања. По доношењу Програма биће расписан јавни позив за све заинтересоване пољопривреднике и утврђени критеријуми за расподелу средстава. Потписивањем изјаве од стране корисника средстава да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја спречиће се двоструко финансирање исте инвестиције са локалног и националног нивоа. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, Оперативни циљ 2.4.1. – Унапредити јединствени систем водоснабдевања и наводњавања; Сврха – унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 7 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.6.2. Циљеви мере: Општи циљеви -Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава Специфични циљеви: - Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; - Повећање наводњаваних површина.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у

складу са Националним програмом за рурални развој. Потписивањем изјаве од стране корисника средстава да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја спречиће се двоструко финансирање исте инвестиције са локалног и националног нивоа.

2.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.6.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; - Да је измирио доспеле јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање другим јавним фондовима; - Корисник мора наменски да користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке/реализације инвестиције, - Право на подстицај има корисник који је до краја завршио инвестицију у периоду од 01.11.2022. године до дана подношења захтева.

2.6.7. Специфични критеријуми: Не постоје специфични критеријуми.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
301.2	Инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	1 Средства се одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава а најкасније до 31.10.2023. године		

2.6.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи износи 50% без ПДВ-а за ископ/бушење бунара, изградња микроакумулација и уређење водозахвата у функцији наводњавања (максимални износ по кориснику средстава је до 100.000,00 динара).

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.6.12. Административна процедура: Мере ће бити спроведене од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: Након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава (активно и комерцијално), извод из регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству) и извод са подацима о структури биљне производње које издаје Управа за трезор, потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима, фотокопија рачуна (фактура) која гласи на име подносиоца захтева и извод или налог за плаћање оверен од стране банке ако је

плаћање извршено безготовински односно фотокопију готовинског рачуна (фактура) која гласи на име подносиоца захтева и фискалног исчека ако је плаћање извршено готовински (рачуни издати од 01.11.2022. године па до дана подношења захтева). Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

2.7. Назив и шифра мере: 302 Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима

2.7.1. Образложење: Поред пољопривредних делатности на територији Општине Топола у сеоским срединама присутно је дуги низ година уназад бављење сеоским туризмом. Обзиром да је то профитабилна грана која поред економског ефекта има социјални, све је више газдинстава која имају потребе за бављење овом делатношћу. Рурални туризам у општини Топола, услед циљева и прегледности, је структуриран из неколико видова туризма. Као препозната грана туристичке делатности која има потенцијале у нашим сеоским срединама захтева потребу за подршком кроз мере субвенционисања, а са циљем унапређења исте. У Општини Топола у оквиру сеоског туризма постоји 14 домаћинстава која су регистрована за бављење овом делатношћу, различитих капацитета и категорија, а која имају тенденцију проширења са циљем даљег унапређења и промоције сеоског туризма. Туризам а самим тим и сеоски туризам се третира као приоритет у развоју општине Топола. У свом функционисању посебна пажња се даје координирању свих општинских служби, јавних предузећа и других субјеката који имају директан утицај на ову област. Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, Стратешки циљ 2.5. Унапредити туристичку понуду кроз стварање услова за ефикаснију промоцију и дистрибуцију постојећих туристичких производа уз развој туристичке инфраструктуре; Сврха - Унапредити туристичке и угоститељске капацитете. Очекивани ефекти: најмање 10 пољопривредних газдинстава која се баве руралним туризмом ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.7.2. Циљеви мере: Општи циљеви - Повећање конкурентности газдинстава која се баве руралним туризмом; Специфични циљеви: - Повећан број туриста (корисника) у руралном туризму; Промоција села, његових аутентичности кроз рурални туризам на територији Тополе.

2.7.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са Националним програмом за рурални развој. Потписивањем изјаве од стране корисника средстава да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја спречиће се двоструко финансирање исте инвестиције са локалног и националног нивоа.

2.7.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су носиоци породичног пољопривредног газдинства уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом, која се баве туризмом на селу на територији општине Топола.

2.7.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.7.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава; - Да има активан статус - Да је измирио доспеле локалне јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање другим јавним фондовима; - Корисник мора наменски да користи и да не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке/реализације инвестиције.

2.7.7. Специфични критеријуми: - Сектор руралног туризма и сектор старих и уметничких заната -

Прихватљиви примаоци: - Физичка лица; - Приватни предузетници и правна лица у низу микро и малих предузећа; - Земљорадничке задруге које се баве угоститељством/кејтерингом. - Прихватљиво подручје: Категорисано сеоско туристичко домаћинство на подручју општине Топола (важећа категоризација) - Максимални капацитет броја кревета у регистрованим смештајним објектима ограничен је на до 30 појединачних кревета по примаоцу. - Прихватљиви издаци се односе на: - Изградњу / реконструкцију и опремање традиционалних (аутентичних) објеката категорисаних само као пољопривредно туристичко домаћинство и домаћи занатски угоститељски објекти у циљу очувања локалне културе и традиције; - Промоцију непољопривредних активности (израду и дизајн веб страница; дизајн и штампање промотивног материјала). - Интензитет помоћи: - Мање од 20.000 ЕУР.

2.7.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
302.2	Подршка активностима везаним за рурални туризам

2.7.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава.		

2.7.10. Интензитет помоћи: Општина Топола ће одредити средства и кроз подстицајну меру подржати активности везане за рурални туризам у износу од 100% без ПДВ-а (максимални износ по кориснику средстава је до 170.000,00 динара). Право на подстицаје остварује корисник ако је износ инвестиције већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а (износ појединачног предрачуна већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а, односно ако је на предрачуну збир износа за сваки појединачни елемент предметне инвестиције већи од 20.000,00 динара без ПДВ-а).

2.7.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.7.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утрошка средстава. Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже: фотокопија личне карте подносиоца захтева, фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева, потврда о активном статусу у регистру пољопривредних газдинстава, извод из регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству) и извод са подацима о структури пољопривредне производње које издаје Управа за трезор, Копија важећег Решења о категоризацији за сеоско туристичко домаћинство регистровано на територији општине Топола (уз достављање оригинала на увид), потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање другим јавним фондовима, оверена/е фотокопија/е или оригинал/и предрачун/а, Изјава добављача да може да испоручи робу у року од 120 дана од дана издавања предрачуна. Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава у складу са одлуком Општинског већа општине Топола и Уговора Председника општине Топола и корисника средстава којим се прописују права и обавезе уговорних страна врши се уплатом на наменски текући рачун корисника средстава.

2.8. Назив и шифра мере: 601 Набавка материјала за прихрану пчела

2.8.1. Образложење: Систем гајења је релативно екстензиван, са малим бројем кошница по домаћинству. Просечан принос меда по кошници је такође веома мали и креће се око 15 кг по кошници годишње али има и великих произвођача са више од 100 кошница. Последњих година присутан је тренд раста броја кошница на територији општине што је условљено високим нивоом незапослености и релативно ниским почетним улагањем за бављење пчеларством. Главни проблеми у пчеларству у овој регији јесу нестандардизован квалитет меда, мањак знања и непостојање великих купаца. Подршка газдинстава потребним материјалом за прихрану пчела унапређује се квалитет и квантитет производа (позитивни ефекти ове мере). Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, Приоритет 1. – Повећање обима, квалитета, здравствене безбедности, конкурентности и економских резултата у пољопривредној производњи и преради пољопривредних производа. Сврха – унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 45 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.8.2. Циљеви мере: Општи циљеви -Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава Специфични циљеви: - Повећање производње у сектору пчеларства; - Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; - Унапређење других страна пољопривредне производње, које зависе од улоге пчела као опрашивача и повећање броја кошница.

2.8.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је усклађена са националним програмима за пољопривреду и рурални развој. Мера није истоветна нити са једном мером из НППР те стога не постоји могућност дуплирања финансирања захтева истог корисника.

2.8.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.8.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.8.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да има активан статус; - Да је измирио доспеле јавне приходе; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Право на подстицај има корисник који је набавио материјал за прихрану пчела у периоду од 01.11.2022. године до дана подношења захтева.

2.8.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници за инвестиције за ову меру су пољопривредна газдинства са територије општине Топола која у моменту подношења захтева за коришћење подстицаја имају регистроване пчелињак/е са најмање 20 кошница пчела.

2.8.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
601	Набавка материјала за прихрану пчела

2.8.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу (датуму) пријема потпуних захтева до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године.		

2.8.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи за набавку материјала за прихрану пчела износи

100% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност: Максимални износ подстицаја по кориснику: - који има регистроване пчелињак/е од 20 до 39 кошница пчела износи 14.000,00 динара без урачунаог пореза на додату вредност; - који има регистроване пчелињак/е од 40 до 59 кошница пчела износи 21.000,00 динара без урачунаог пореза на додату вредност; - који има регистроване пчелињак/е од 60 до 79 кошница пчела износи 28.000,00 динара без урачунаог пореза на додату вредност; - који има регистроване пчелињак/е од 80 до 100 кошница пчела износи 35.000,00 динара без урачунаог пореза на додату вредност; - који има регистроване пчелињак/е са преко 100 кошница пчела износи 42.000,00 динара без урачунаог пореза на додату вредност. Право на подстицаје остварује корисник ако је износ инвестиције већи од 10.000,00 динара без пдв-а. (Износ појединачног рачуна већи од 10.000,00 динара без пдв-а односно ако је на рачуну збир износа за сваки појединачни елемент предметне инвестиције већи од 10.000,00 динара без пдв-а).

2.8.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.8.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утроска средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Конкурсом ће се детаљније дефинисати услови (рокови подношења захтева, обрасци захтева, документација која се прилаже уз захтев и сл.) као и обавезе корисника средстава. Корисник треба да достави доказ да је извршио набавку материјала за прихрану пчела са пратећом документацијом. Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

2.9. Назив и шифра мере: 602 Набавка сточне хране за увећање стада из сопственог запата

2.9.1. Образложење: Показатељ степена развијености укупне пољопривредне производње једне земље зависи од учешћа сточарске производње у производној структури пољопривреде. Сточарство и сточарска производња последњих деценија бележи перманентно опадање броја грла за 1-2% на годишњем нивоу. Како је сточарство виша фаза „органске индустрије“ и уједно најинтензивнија грана пољопривредне делатности, управо сточарство и покреће развој биљне и укупне пољопривредне производње у свакој земљи. Зато је неопходно у наредним годинама повећати учешће сточарства у вредности укупне пољопривредне производње, чиме би се омогућила ефикасна валоризација ратарских производа као и повећање укупних девизних прихода земље од извоза сточарских производа. Пољопривредни произвођачи који оставе уматичену женску телад у периоду узраста од 5 до 12 месеци добијају повраћај за набавку хране уколико конкуришу и испуне захтеве Јавног конкурса. Ова мера је посебно значајна јер одгајивачи стоке за обнову или увећање својих стада најрадије користе грла из сопственог запата јер им је на тај начин поред значајно мањих финансијских улагања и позната генетика грла, као и одлична аклиматизација гајених грла. Поред тога применом вештачког осемењавања одгајивачи стоке могу директно да утичу на жељени генотип и утичу на позитивне особине гајених грла. Веза са стратешким документима: Спровођење мере је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Топола 2017-2027, Приоритет 1. – Повећање обима, квалитета, здравствене безбедности, конкурентности и економских резултата у пољопривредној производњи и преради пољопривредних производа. Сврха – унапређење пољопривредне производње и економско оснаживање пољопривредних газдинстава. Очекивани ефекти: најмање 75 пољопривредних газдинстава ће остварити право на суфинансирање у области ове мере.

2.9.2. Циљеви мере: Допринос економском оснаживању пољопривредних газдинстава. Специфични

циљеви: - Увећање сточног фонда код физичких лица из сопственог запата (телада) на подручју општине Топола.

2.9.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је усклађена са националним програмима за пољопривреду и рурални развој. Мера није истоветна нити са једном мером из НППР те стога не постоји могућност дуплирања финансирања захтева истог корисника.

2.9.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства са територије општине Топола, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом.

2.9.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план о економској одрживости улагања.

2.9.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Топола; - Да је регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу; - Да је измирио доспеле локалне јавне приходе или да нема доспеле а неизмирене обавезе у складу са решењем о одлагању плаћања дугованог пореза; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Потписана изјава под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да није поднет захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Не отуђи грла која су предмет субвенције у периоду од две године од дана подношења захтева. - Право на подстицај има корисник који је набавио сточну храну за увећање стада из сопственог запата у периоду од 01.11.2022. године до дана подношења захтева.

2.9.7. Специфични критеријуми: За реализацију мере корисник је у обавези да испуни следеће критеријуме: - да је одгајивач - подносилац захтева или члан његовог домаћинства, власник уматичених грла; - да у регистру пољопривредних газдинстава подносилац захтева/корисник има уредно пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају; - Да у тренутку конкурсисања уматичено женско тело за које се захтева подстицај за набавку сточне хране буде узраста од 5 до 12 месеци.

2.9.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
602	Набавка сточне хране за увећање стада из сопственог запата

2.9.9. Критеријуми селекције:

2.9.10. Интензитет помоћи: За увећање стада из сопственог запата: 75 % трошкова исхране уматичене женске телади у периоду узраста од 5 до 12 месеци (купљена сточна храна), а максимално 12.000 дин/грлу без урачунатог пореза на додатну вредност. Право на подстицаје остварује корисник ако је износ инвестиције већи од 10.000,00 динара без пдв-а. (Износ појединачног рачуна већи од 10.000,00 динара без пдв-а односно ако је на рачуну збир износа за сваки појединачни елемент предметне инвестиције већи од 10.000,00 динара без пдв-а).

2.9.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених захтева

2.9.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Топола. Инвестиција које ће се финансирати у оквиру ове мере спроводиће се кроз конкурс за подношење захтева, који ће бити отворен до утрошка средстава, а најкасније до 31.10.2023. године. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу

комплетности, административне усаглашености и прихватљивости Реализација ове мере се спроводи на следећи начин: након усвајања Програма мера, Комисија образована од стране Председника општине Топола расписује Конкурс на основу утврђених критеријума. Конкурсом ће се детаљније дефинисати услови (рокови подношења захтева, обрасци захтева, документација која се прилаже уз захтев и сл.) као и обавезе корисника средстава. Корисник треба да достави доказ да је извршио набавку набавку сточне хране за увећање стада из сопственог запата са пратећом документацијом. Комисија образована од стране Председника општине Топола утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење и доноси предлог одлуке о исплати средстава. Коначну одлуку доноси Општинско веће општине Топола. Исплата средстава врши се уплатом на наменски текући рачун корисника, на основу решења Председника општине Топола, а у складу са одлуком Општинског већа општине Топола.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Шумадијска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	357 км ²	рзс*
Број насеља	31	рзс*
Број катастарских општина	29	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	3	
Демографски показатељи		
Број становника	22329	рзс**
Број домаћинстава	7040	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	63	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	Смањење за 12% (2.963 становника)	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	2341	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	21%	рзс**
Просечна старост	44	рзс*
Индекс старења	140,88	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	26%	рзс*
Основно образовање (%)	26%	рзс*
Средње образовање (%)	40%	рзс*
Више и високо образовање (%)	7%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	79%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брежуљкасти - 56,4%	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Смоница III класа - 8459 ха	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	721,3 мм	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11 °C	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Реке Јасеница и њена лева притока Кубршница и остале притоке	Интерни
Површина под шумом (ha)	4.752 ха	рзс*

Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	15%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	-	рзс*
Посечена дрвна маса (м3)	4492 м3	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	4371	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	3185	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,28%	
- правна лица и предузетници (%)	0,72%	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	20684 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	53 %	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	20684 ха	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	13208 ха	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4,73 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	-	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	-	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	172	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	-	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	224	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	468.0542 ха	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	137.9667 ха	Интерни
- физичка лица (%)	43,05%	Интерни
- правна лица (%)	56,95 %	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	237954	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	19362	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	14621	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	382	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	30827	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	11026	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	10894/132	рзс***
Годишње радне јединице (број)	5799	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	18	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	36.561 тона пшенице и кукуруза 50.000 тона воћа 3.995 тона грожђа 27.683 тона крмног биља 4.749 тона индустријског и повртног биља	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	7296 ком. говеда, 19 942 ком. свиња, 23167 ком. оваца, 182191 ком. живине 4341 кош.пчела	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		

Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)	230	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	6 / 6712	рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	3370	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	1484	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	420	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	316	рзс*
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	239	Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	38	рзс*
Број становника на једног лекара	786	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1395	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	106	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	373	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	3023	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	33 одабраних пг 753 осталих пг	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС